

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение «Детский сад «Хомус» с.Хатас

МР «Намский улус» Республики Саха (Якутия)»

Технологической карта

«И.Е.Винокуров дьонун туьугар»

Толордулар: «Хомус» о5о саадын

иитээччилэрэ:

Протопопова Мария Андреевна

Гладких Наталья Евгеньевна

Аадырыс	МБДОУ детский сад «Хомус» с.Хатас Намского улуса
Тиэмэтэ:	«И.Е.Винокуров дьонун туьугар»
Сыала:	Саха сириин биллиилээх судаарыстыбыннай диэйтэлэ И.Е.Винокуров улэтин туьунан чинэтии.
Соруктара:	Иитэр сорук: Теруубут дойдуга таптала, И.Е.Винокуровы киэн тутуннаран иитии. Уерэтэр сорук: Олоххо сыьыаран билиини кэнэтэн, уус-уран тылынан ситимнээн санарарга, тылы ырытарга салбыы уерэтии, араас ньымаларынан билиини ханатыы. Сайыннарар сорук: Чуолкай санаба, толкуйга, тыл саппааьын байытыынан, илии улэтин эрчиллиитинэн тэннэ улэлэьии.
Иитиллээччилэр саастара	Бэлэмнэнии белех
Бириэмэтэ:	30 мунуутэ
Дьарык тэрилэ:	-ИКТ -Сыьыарыллар тыллар: собо,куел,Эбэ,Уулаах -Схема хаарталар -Аудиозапись: «Тыал тыаба» -Хартыына: балабан,дьиэ -Туттар матырыяал: илиис кумаабы, харандаас, илииниэйкэ.
Дьарык барыыта:	-Организационнай тугэнэ (киириитэ) -Сурун чааба -Тумук
Дьарык керунэ:	-Сэлэьии,хамсаныылаах оонньуу, тэннэбил, аабыыба холонуу
Иитэр-уерэтэр уобалаба:	Тыл сайдыыта, грамота
Алтыьар уобаластар:	Тулалыыр эйгэ, ФЭМП, музыка, физкультура, художественнай литература, социализация
Ньымалара:	-Нагляднай хартыыналары кердеруу -Тылы сайыннарыы-сэлэьии, хобоон аабыыта, кээмэй -Харах эрчиллиитэ, хамсаныылаах оонньуу.
Приемнара:	-Кердеруу -Бьыарыы -Сэлэьии
Дьарыкка бэлэмнэнии улэ:	-Искусственной интеллектуальной презентация, хобооннор, доклад, аудиозапись.

I. Организационнай тугэнэ (кириитэ) 5мун

Нод барыта	Соруктара	Ис хобооно	Формата	О5олор эппиэттэрэ
НОД бытыгыга бэлэмнэнии	-ИКТ бэлэмнээбин -О5олор миэстэлэрин булуулара			
Э5эрдэлэбии	Тумэткэ киллэрии Презентация (портрет) И.Е.Винокуров	-Утуе ситибиилээх кун буолуутунан бэйэ-бэйэни ынырсан аа5ыа5ын -Керуе5ун, биьиги ким туьунан кэпсэтиьэн дьарыкпыт барар эбитий? -И.Е.Винокуров омугунан кимий?	Фронтальной	Уунэр кун учугэйиэн, Кэлэр кун кэрэтиэн, Сана кунтэн уеруеххэ, Угуьу элбэ5и билиэххэ. -И.Е.Винокуров

Ыйытылар:	Мотивацияларын урдэти, билэр – керер бабаларын кебулээын	-И.Е.Винокуров ханнык дойдуга, улууска тереебутэй? -Биьиги инники И.Е.Винокуров олобун уонна улэтин туьунан искусственной интеллектан онобуллубут видеопрэзентация керен билсибиппит, онно И.Е.Винокуров эппит: «Саха омуга – мин омугом, билинсэ-керунсэ уонна тулуурдаах омук» - диэн. «Мин Сахам норуота инникилээх». - Ханнык тылы эбэтэр этиини иьиттигит? -Ессе ханнык эрэннэрэр этии баарый? -Эрэниэбин, бугун биьиги бары бииргэ улэлиэхпит диэн	-Саха -Саха сиригэр, Нам улууьа -Биьиги биир дойдулаахпыт - Саха омуга, - Мин омугом, - Билии-керуу -Тулуурдаах -Саха олобо учугэй буолуо
Сюрпризнай тугэн	Зкерун хаарталар ИКТ (Саха сирэ, Нам улууьа, 2Хомустаах)	Биьиги тугу керевутуй? Болбомголоохтук керуебун, манна эьиги билэр буукубаларгыт бааллар (кердоруунэн быьаараллар) -Маладыастар, ким буукубаны керен билэр, ол тургэнник ханнык сир хаартата буоларын быьаардыгыт. -Керун, бу улахан, киэн хаарта иьигэр биьиги 2Хомустаахпыт уонна Нам улууьа эмиэ баар -Бачча киэн сиринэн сылдьан биьиги биир дойдулаахпыт И.Е.Винокуров «Мин Сахам омуга-учугэйдик олордун» - диэн улэтин сабалаабыт эбит. -Оччобо бугун биьиги дьарыкпыт сыала туох буолуой? -Сеп бугун биьиги билиибитин дьаргынан чинэтиэхпит. -Манна биьижэ кемельеуебэ инники кербут искусственной интеллектан	-Хаарталары -Бастакы хартыына Хатас -Иккис Нам сирэ -уьус Саха сирэ -Ыйан кердоруу -И.Е.Винокуров улэтин билии

		оноуллабуу видеопрезентациябыт, ким ейдуур эбитий? -Бары бииргэ дьарыкпытын сабалаатыбыт.		

II Сурун чааы 22мун

1.Ситимнээх сана	Хатылаабын, о5о чуолкайдык санаран дьобурунан тыл саппаабын байытан, тылы дор5оонунан ырытыыан тэннэ улэлиир дьобурдарын ке5утууу.	-О5олоор, И.Е.Винокуров дьонун туьугар, аччыктаабахха тыыннаах буолар туьугар тугу гыныххайын диэбитий? -Быааран этин эрэ -Ол элбэх буолан мустан балыктааыны туох дииллэрий? -То5о биир кийи мунхалаабатый? -Сеп -Саха дьонун аччыктааынна ас оностубут балыктара ханнык керун балыгый? -Собо ханна уескууруй? -Биьизхэ 2Хомустаахха ханнык балыктаах куеллэр баалларый? -Билигин тыллары ырытыахпыт: -СОБО	Биирдиилээн	-Бултуобун, балыктыа5ын -Элбэх буолан мустан балыктыа5ын -Мунхалыа5ын -Мунха диэн элбэх кийи тарда сылдьан балыктааыннарамунха дииллэр -Собо -Тыа сиригэр куелгэ -Эбэ, Уулаах
	Тыллары ырытыы			

Грамота Харах эрчиллигтэ 2.ФЭМП	Схема кеметунэн аабыы Харабы хамсатыы (уна,ханас,симии Илинийкэнэн кээмэйдэбин, кене сураабыны сантиметрынан тардыы Тиит масс Чыыыыла хас бииртэн	-КУЕЛ -ЭБЭ -УУЛААХ -Оболоор,элбэх буолан толорууну ЕС хобоонунан диэпитин себуй? -Сеп, ол ийин Саха омуга тумсуулээх, сомоболобуулаах -Истириэлкэнэн батыыыннан харабы эрчийи -И.Е.Винокуров дьонун туугар, дьиз кэргэнинэн (ыал) ичигэчтик, сылаастык ыалдыбакка олороругар тугу тутуохха наада диэбитий? -Саха сирин тыйыс тымныытын тулуйан кыстыырга бэрэбинэ масс дьизэлэрин тутуутун сабалаабыта -Дьизни тиит маынан туталлар, маннык тиит маы кербуккут дуо? -Дьиз тутуугар тиит маы бэлэмнэнэн бэрэбинэ диэн этэллэр.Билигин хас биирдии 5 устуука араас кээмэйдээх кэрчик мастары-бэрэбинэлэри. Туох имас диэтим? -Илинийкэни уран кээмэй улэтэ. Кээмэй хантан сабаланырый, уран кердерун. (6,7,8,9,10см) -Аны билигин ыраас илиискэ илинийкэни ууран харандаабынан тардыахпыт (туочукаба нуултан сабалыырга тардылар 6.7.8.9.10) -Бу 5 устуука саамай уьун кэрчик хас см.? -10см хас 1см турарый? (6см,7см,8см,9см) -Биьиги илинийкэнэн тобо тутуннубут,	Фронтально Биирдиилээн Биирдиилээн	-Ырытан кердеруу, ситимнээх этиинэн чуолкайдаабын - «Биир кьи барыбыт туугар, бары биир кьи туугар» -Сыккыс уута урэххэ суурэрини, Урэх ерускэ туьэрини Онтон келбут хамсаабат (2-3т. аабынан) -Олорор мас дьиз Эспиэттэр: -Биьизэхэ мырааммыт урдугэр уунэр -Дьиз тутар бэрэбинэ мастар -Нуултан сабаланыр Илиискэ тардан улэлэри толоруу

Тыл саппаабын ахсаан еттунэн элбэтии	турарый? ИКТ Балабан, Дьизэ	дьизэ тутуутугар туох наадалаах, суолталаах эбитий? -Оннук эбит, ону эьиги улааттаххытына билиэххит. -Тэннээн быьыытын, тутуутун керуеБун Балабан Дьизэ -Туруору -Сытыары -Иннэри -Кене -КыараБас -Киэн -Харана -Сырдык -Билигин балаБаны терут дьоммут олон ааспыт ситимнэринэн сынньалан, музей курдук керебут, онтон дьизэлэр араас быьыылаах, кэрэ кестуулээх дьизэ кэргэн дьоллоох кириэннэрэ буолар. - «Биччыы ычча» - тэттик хобоону этэн хамсаныылаах эрчиллии	Фронтальной	-10см -Уон биир см. -Кээмэй, мээрэй
Физминутка	-Аудиозапись (тыал тыаба) Эти-сиини, илиини-атабы эрчийии -Таблица -Суьуехтээх тыллар	-Ессе биир ирдэбилинэн И.Е.Винокуров туруорбута дьонум туьугар: «Биьиги оболорбут уерэхтээх, билиилээх-керуулээх буолалларын туьугар, уерэнэллэригэртуох нааданый? -Саамай сеп -И.Е.Винокуров бастакы начальнай оскуоланы Нам улууьугар кини туттарбыта, ону эьиги кербуккут дии Кэнники сана оскуола тутуллубутугар, ол начальнай оскуола студеннар олорор уопсай дьизэлэрэ буолбута -Сана оскуолалар, детсадтар тутуллубуттара Биьиги «Хомус» - дьизэн сырдык ыроаас детсадтаахпыт, куннэтэ оскуолаба бараары	Фронтальной	-авторскай тэттик хобоонунан хамсаныылар + ситимнээх сана
3.Тылы сайыннары	-Таблица -Суьуехтээх тыллар	-И.Е.Винокуров бастакы начальнай оскуоланы Нам улууьугар кини туттарбыта, ону эьиги кербуккут дии Кэнники сана оскуола тутуллубутугар, ол начальнай оскуола студеннар олорор уопсай дьизэлэрэ буолбута -Сана оскуолалар, детсадтар тутуллубуттара Биьиги «Хомус» - дьизэн сырдык ыроаас детсадтаахпыт, куннэтэ оскуолаба бараары	Фронтальной	-Оскуола -Кербуппут, ойуур иьигэр баара

		дъарыктанабыт -Биьиги буукубалары билэибит, ахсааны суоттуубут, суьухтэри холбоон аабарга уерэнэн эрчиллэбит: КИ - НИ СА - ХА У - ЛУУ КИ – БИ -Ким туьунан этилиннэ? -И.Е.Винокуров саха омукка Улуу Киьи эбит. Туохтан да куттаммакка, чабыйбакка эппитин барытын толотторон, билигин биьиги манньк сырдык эйэлээх олоххо олоробут.		-Аабарга холонуулар -И.Е.Винокуров

III Тумук чааьа – Змун

Тумуктээьин	Оболор дьарыкка тугу билбиттэрин-кербуттэрин тумук онороллор	-Дьарыкка ким туьунан кэпсэттибит? -Дьонун, саха омугун туьугар тугу тэрийэн ыьппытый, ыьттарбытый? -И.Е.Винокуров – Улуу киьини – саха дьоно-сэргэтэ «Сирдьишпит» - диэн этиэхпитин син дуо? -Эьиги эмиэ саха омуктарабыт, улаатыаххыт, уерэхтээх, элбэх билиилээх туох эрэ улэьит буолуоххут, утук дьон буолан дьоннот туьугар улэлиэххит-хамсыаххыт.	Биирдиилээн	Оболор эппиэттэрэ